

INVALIID

Vigastatud sõjameeste häälekandja

== Ilmub üks kord nädalas. ==

TELLIMISE HIND postiga ühe kuu peale 12 Mrk.
Vigastatud Sõjameeste Ühisuse liikmetele (invaliididele) — hinnata.
Väljamaale 10 Mrk. kallim.

Üksik number 3 mrk. Kakelik number 6 mrk.
Tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu kõik Vigastatud
Sõjam. Ühisuse Osakonnad ja raamatukauplused.
Kuulutused 5 marka millimeeter.

Toimetuse ja talituse asub Viljandis, Uus tän. № 38. Toimetaja kõnetunnid kella 11—1 e. l. Talituse asjaajamine igal ajal

II. aastakäik.

24. oktoobril 1921.

№ 9-10 (19-20).

Omad viisid peksavad.

A. R.

„Waba Maa“ nr. 265 tõi 6. stp. kirjelduse, kuidas „Päewalehe“ toimetuse liige G. Rätseppe Tallinna ärimähe Pärtfel'i juure ilmunud ja temalt 10.000 mtk. nõudnud, wastasel korral ähwardanud teadet lehte panna, mis süüdistust Pärtfel'i vastu sisaldanud.

Selle süüdistuse puhul tõi „Päewaleht“ nr. 267 7. stp. järgmise seletuse: „Et „Waba Maa“ selle juhtumise terwe „Päewalehe“ toimetuse peale laiendab, siis näeb „Päewalehe“ toimetuse liigete kogu enese sunnitud olevat alljärgneva seletusega „Waba Maa“ ülesastumist awalikkuse hindamise alla andma“.

Alljärgnevas seletuses teatatakse, et Pärtfel'i juures käija ei kuulunud „Päewalehe“ toimetuse kogusse, waid kaastöölise hulka. Toimetuse olla teda, kui waest demobiliseeritud, haawata saanud sõjameest, Wabaduse Risti kawaleeri ja edasipüüdnud inimest teenistusse wõtnud, et temale võimalust anda ülespidamist teenida, kes aga toimetuse usaldust kurjaste tarwitand; toimetaja lauast tema äraolekul Pärtfel'i kohta käiwa kirjatuksi ära wõtnud, et seda oma kasuks tarwitada“.

Edasi seletatakse: „Kõigil toimetustel on oma kogemused seljatang, kus mõne kaastöölise kolblineline tasapind alles pärastpoole selgub, aga kunagi ei ole weel üks toimetuse teisele etteheita julenud, et see meelega kaastöölise sallib ja kolbliselt toetaks, kes kodanlike ja ajakirjanduslike moraali vastu jämedalt elsiwad. On lubamata terwet asutust süüdistada, kus hulk inimesi töötamas, kui üks neist inimestest üleüldise nõuetele kolbliselt ei wasta“. Niisugune on „Päewalehe“ seletus.

Ettetulnud süüdistuse puhul olen, kui wigastatud sõjamees, sunnitud sõnawõttes „Päewalehelt“

küsimä: kui wõrd lubatav oli tema süüdistus terwet wigastatud sõjameeste ühingut, terwet invaliidide peret, kes oma wõrd, oma terwise ning tööwõimu Eesti Wabariigi iseseiswuse ja julgeoleku eest ohwerdanud ja seda weelgi walmis tegema, kui meie iseseiswust ja demokraatiat hädaoht ähwardab, süüdistades, ettetulnud wähejuhtumise pärast, Eesti põllutöö- ja tööstusenäitusele Jõhwi õllewabriku pawiljonist kaduma läinud õlle asjus.

Sellekordset süüdistust kirjeldas „Päewaleht“ nr. 244. 14. septembril, kui triumphi; üffituid sõnu moonutades ja jutumärkide wahel tundes. „Päewaleht“ püüdis näidata, nagu oleks see ületõhus, et ühikus oma liikmed tasu eest tööle soowitas. „Päewaleht“ ei näi teadwat, et wigastatud sõjameeste ühing just selleks asutatud on, et seltskonna lahtel kaasabil oma liikmetele nende raskest seisukorras abi ja toetust pakkuda, nagu: rahalise abiandmise ning teenistuskohjade, töö jne. muretsemise teel. Wõi arwab „Päewaleht“, et invaliididel kõht teistjagune on, kui igal teisel harilikul surelikul, mis sööki ega jooki ei tarwita, wõi seda õhust, mis praegu weel mitte kellegi eraomandus ei ole, kogub? Wõi on „Päewalehe“ loogika niisugune; et inimene, kes kodukollet taitsedes wigaselt saanud ja sellega teatud hulga kodujäätajatele võimaldamud warandust kogu kuhjata, invaliidina kohustatud tasuta tööd tegema? Oma kirjelduse puhul hüüab „Päewaleht“ suure hurraaga: „Igatähes ei oleks farnast häbematuft „meie“ invaliidide poolt küll lootuda wõinud!“

Meil Eestis on mitu tuhat invaliidi, kes enamasti kõik sunnitud on ühes eht teises asutuses tööl olles omale ülespidamist teenima. „Päewalehes“ ilmunud süüdistuse tagajärjel, mida ifegi mõned wähemad ajalehed ära trükkunud, waadatakse nüüd kõikide invaliidide, kui kolbliselt langenud inimeste peale, kes seltskonna ja kaasametiwendade hulka ei tõlba.

Olgu näituseks üks juhtumine sellest, kuidas

„Päewalehe“ süüdistus on mõjunud. Ihkult, kes ühingu nimel palwega esines, et luba saada wigastatud sõjameeste ühingu loterii pileтите müümiseks W. näitusel, küsiti: „Kas tema ka olewat nende hulgas, kes Tallinna näitusel „Päewalehes“ kirjeldatud wägikutiga toime saanud?“ Ühtlasi ei antud pileтите müümiseks ka luba.

Tähendatud isik ei ole inwaliid, ta on aga inwaliidide waludele ja kannatustele suurt ja tänuväärt tööd inwaliidide seisutorra parandamiseks ära teinud. Müüd on tema põhjendamata süüdistuse tõttu sunnitud ühijuse tegewusest lahkuma.

Nagu pärastisest järelpärimisest selgus, olewat ühingu liigete näitusele tööle soowitamine ilma juhatuseteadmata sündinud. Ja kui ka juhatus seda teinud oleks, milleks ta kohustatud on, ei oleks „Päewalehel“ mingisugust õigust olnud süüdistust terwe ühingule, terwe inwaliidide perele näkku wifata. Wastan selle süüdistuse peale „Päewalehe“ oma sõnadega: „ühingul on oma kogemused seljataga, kus mõne liikme kõlbline tasapind alles pärastpoole selgub, aga kunagi ei ole weel keegi etteheita julgenud, et see meelega liikmeid sallib ja kõlblikelt toetab, kes feltskonna moraali vastu jämedalt eksiwad“.

Kuid sellest oli „Päewalehele“ wähe, oli tarwis weel mooramehe tööd jatkata. Teisel päewal, kui „Päewaleht“ osakonna teadaande süüdlaste liigete ühinguft wäljajaitmise asjus awaldas, sai alatusega walmis, omalt poolt teadaandele juure lisades, et ühingu juhatus Jõhwi õllewabrikule kirja saatnud, kus palutakse kaduma läinud õlle peale arwet saata. Sarnast palwet ei ole aga, nagu järelpärimisel selgus, saadetud. Ja pühapäewane „Päewaleht“ loobki teate, et Jõhwi õllewabriku poolt toimetusele seletus saadetud, kus teatatakse, et näitusel ektetulnud sündmuse kirjeldus „Päewalehes“ tõele ei wastanud. Kuid kustilt ei ole näha, et „Päewaleht“ ka heaks arwab wabandada ühijuse põhjendamata süüdistuse pärast, nagu ta seda „Waba Maalt“ Endel Rätsepp'a asjus nõuab.

Selle asemel, et sündmuft õiges walguses awalikuse ette tända, tuatakse mitte olemasolnuid ükfilasju ette, sellega tahtes sihikindlalt ühingu tegewuft halwata.

Müüd lubatagu küsida: kas oli „Päewalehe“ toimetus, wigastatud sõjameeste ühing ehk terwe inwaliidide pere selles süüdi, et ühe kui teise asutuse liikmete hulgas isik leidus, kes feltskondlilise kõlbuse wastu eksis? Ei! Sarnaseid juhtumisi on ennegi ette tulnud ja tuleb weelgi, kuid see ei anna weel õigust kõiki süüdlase endiseid kaastewendi ehk kaasteenijaid ühe müüfi alla paigutada.

Sõpetades soowitan: tulewikus olbagu ettewaatlikum sõnumite toomises, mille ükfilasjad tõele ei wasta ja wõetagu enne sõnume ajalehte panemist ka süüdistatawa poole seletusi kuulda, mis meil demokraatlise riigitorra juures ometegi lubatav peaks olema ja ärgu tarwitatagu wäärnähtuste hindamiseks kahesugust moodupuud. Kui kergesti ei wõi wastafel torral omad witsad peksta.

Ühijuse puu- ja witsatöökool

algas 21. juunil tegewuft, mille peale kõikide tähelpanu juhime, kes saadud wigastuste pärast sunnitud, ehk teistsugustel põhjustel soowiwad elufutjet muuta.

Õfialgu töötawad kooli juures kormipunumise ja kormwõõbli osakonnad, kuhu igal ajal uusi õpilasi wastu wõetakse, waatamata sellepeale, misjuguje sõja inwaliidid nad on.

Ülesandmised tulewad saata ühijuse osakondadele, ehk otse kestjuhatusel järgmise aadressi all: Tallinn, Pikk tän. 67, postk. 159., kust ka lähemaid teateid kooli kohta antakse.

Õpilaste wastuwõtmine sünnib alljärgnema kooli kodutorrale wastawalt.

Õpeajal wõiwad õpilased Töö- ja Hoolekande ministeeriumi poolt prii korteri ja ülespidamist saada. Selleks on wastawa soowiawaldusele tarwis juure lisada koolijuhatusel poolt wäljaantud tunnistus, inwaliidi kooliõpilaseks wastuwõtmise kohta. Neil inwaliididel, kes weel pensioni ei saa, tuleb peale koolijuhatusel tunnistuse, palwetirjale weel juure lisada 1) inwaliidilise tunnistuse ühes töödukaotuse aratähendamisega, ja 2) wallawalituse ehk poliitilise tunnistus toetusendudja waranduslise ja perekondlilise seisutorra kohta.

Soowiawaldused on tempelmaksust wabad. Inwaliididele, kelle ülespidamise kulud ministeerium katab, lõpetatakse pensioni saamine.

Et ilmaaegset wiitwust ja ootamata takistusi kooli sisseastumise juures ära hoida, teadustagu sisseastuja kestjuhatusel oma soowiawaldusega ühtlasi kohe misjuguje wigastused tal on. Kui sisseastuja õpeajal ministeeriumilt toetust soowib saada ja weel pensioni saanud ei ole, muretsegu ta aegsaste omale eelpool nimetatud tunnistused.

E. W. Wigastatud Sõjameeste Ühijuse Puu- ja Witsatöökooli Kodulord.

§ 1. Töökooli otstarwe on: wigastatud sõjameestele igasugust kormipunumise ja sellega seotuid töid, ning mitmesuguste, majatalituses tarwilikude puutööde walmistamist õpetada.

§ 2. Töökooli õpilasteks wõetakse wastu wigastatud sõjamehi, kellele nende wigastused, § 3 nimetatud tööde tegemist ei takista, ja kui need tööd õpilastele, nende wigastusi ning haigusi filmaspidades, hädaohklikud ei ole.

§ 3. Töökoolis tehtawad tööd jagunewad nelja osasse: 1) igasugused, witsadest, roost ja luhkest kormipunumise tööd, 2) peeredest kormitööd, 3) kormwõõbli tööd, 4) mitmesugused majatalituses tarwilikud, puust tarwiduste walmistamine.

T ä h e n d u s : Üksikute osakondade atwamine sünnib tarwidust ja võimalust filmaspidades.

§ 4. Õpilaste wastuwõtmine sünnib ühikuse lestjuhatuse poolt, kus juures looli juhataja arwamised arwele wõetakse.

§ 5. Kooli fiskeastudes, loetakse esimesed kaks nädalat õpilase proowi ajaks, mille jooksul tema ennaft looli tööhäruwega tutwustab, ja selle järelle lõpulistult otjustab, misjulguses osakonnas oma õppimist jatkata soowib.

§ 6. Kui õpilane mingijugustel põhjustel oma õpeajal teise osakonda soowib üle minna, ei wõeta selles, tema eelmises osakonnas wiidetud õpeaeg, mitte arwele.

§ 7. Õpeaja kestwuse ülemäär on: 1) korpiku-nimise osakonnas kaks aastat, 2) peerudest többe osakonnas pool aastat, 3) korpiku-mööbli osakonnas kolm aastat ja 4) puutööde osakonnas üks aasta.

T ä h e n d u s : Õpeaeg lõpeb pikkuse peale waatamata, kui õpilane, többe juhataja ettepanekul ehk oma soowil § 11 nimetatud nõudeid täidab.

§ 8. Üksikute asjade walmistamist üksikute osakondades, wõib kahe kuni kuue kuu jooksul õppida, kus juures ühikuse lestjuhatuse ja õpilase wahel, wiimase wastuwõtlitust ja osawust filmaspidades, õpeaja kohta kokku lepatakse.

§ 9. Kooli tööpäewa pikkus on kaheksa tundi.

§ 10. Õpeajal saawad õpilased tahu, sel määral, nagu ministriumile alluwates õpetäkkoolides tahu antakse, päewade eest, millal õpilane tööl wiibib. Päewal millal õpilane haiguse põhjusel puudub wõetakse arwele.

§ 11. Õpeaja lõpetamise järelle walmistab iga õpilane proowitöö, mille ta kohustatud on iseiseiswalt tegema.

§ 12. Ühikuse lestjuhatuse ühes looli juhatajaga, seatud proowitööde nimelirja kokku, neist többeft, mis õpilase õpeaja kestwuse ja tema õpeosakonnas tehtud on. Sellest nimelirjast walib õpilane liiju läbi omale ühe töö wälja. § 6 nimetatud õpilaste proowitööks on nende poolt õpitud spetsiaal asjad.

§ 13. lestjuhatuse koosolek waatab töö läbi ja otjustab hääleteenamusega, kas see „küllalt korralik“, „wäga hääl“ ehk „halb“ on.

T ä h e n d u s : lestjuhatuse wõib tarwilisel korral proowitöö kohta eriteadlasearwamisi ära kuulata.

§ 14. Kui tööl „küllalt korralikus“ ehk „wäga heaks“ on tunnistatud loetakse õpilane wäljaõppinud töblifeks ja temale antakse sellekohane tunnistus wälja, kus muu hulgas ka õpeaja kestwus ja töblifise iseäralised oskused ära tähendatakse.

§ 15. Kui proowitöö „halbaks“ tunnistatakse, määrab samane koosolek uue proowitöö termini ära ja annab sellest õpilasele teada kirjalikult, ühes puuduste nimetamisega, mille põhjal tööl halbaks on tunnistatud.

§ 16. Proowitööde tegemiseks tarwilise materjaali ja töblifaja kulud kannab lestjuhatuse ja walmistatud asjad jääwad tema omanduseks neil korwadel, kui selleks õpilasega iseäraline kokkuleppe puudub.

§ 17. Õpeajal on õpilased kohustatud endid töblifkojas maksma korra alla paenutama.

§ 18. Kui õpilane koolist enne õpeaja lõppu ehk proowitöö tegemist lahkeb, wõib tema tunnistuse saada, milles ainult õpeaeg ja omandatud teadmised töblifal ära tähendatakse.

E. W. Wigastatud Sõjameeste Ühikuse IV. üleriiklise kongressi poolt wastu wõetud ja samase kongressi poolt walitud põhikirja redaktiooni komisjoni poolt lõpulistult redigeeritud, ühikuse muudetud ja Tallinna-Haapjalu Rahwutogu poolt registreeritud põhikiri.

Wigastatud Sõjameeste Ühikuse põhikiri.

I. Ühikuse eesmärk.

§ 1. Wigastatud Sõjameeste Ühikuse eesmärk on oma liikmetele ja nende perekondadele majanduslist ja ja waimlist abi anda.

§ 2. Nende eesmärkide saawutamiseks ühik

1) awab osakonnad;

2) astub ühendusesse nende riikliste, feltskondliste ja omajamaste asutustega fiske- ja wälismaal, mille ülesandeks on wigastatud sõjameeste toetamine, ja kaitseb nende ees ajemikkude läbi oma liikmete kasusid ja õigusi;

3) annab oma liikmetele ja nende perekondadele võimalust möbda abi ja toetab nendele abirahade, pensjoni, õigustealdisse ja arstlise abiandmise, töblifemise jne. läbi;

4) wõtab võimalused ja abinõud tarwitusele, et wigastatud sõjameeste warjupaigad, ühikelumajad, sanatooriumid ja õpetäkkoolid awatakse, üleüldishariduslistes, kui ka erikursused toime pandakse, ja toetab oma liikmeid töblifidesse kõblifistesse ajutustesse fiskeastumises;

5) kogub statistilist andmeid sõdade läbi saadud kahjude üle;

6) korraldab mitmesuguseid ettewõtteid oma liikmete ja ühikuse majanduslise seisukorra parandamiseks;

7) paneb toime pidusid, loteriisid, korjandusi jne. oma fiskejutekute tõstmiseks;

8) korraldab oma liikmete waimlise tasapinna tõstmiseks raamatukogusid, lugemiselaude, loenguid, kurjusi, õpereisusid, wäljajõitustid, klubisid, annab wälja oma ajakirja ning muud kirjandust jne.

9) võimaldab oma liikmetele ja nende perekondadele odawamat tarbeainete saamist, ajutab kauplust, kooperatiive jne.

II. Ühikuse õigused.

§ 3. Ühikuse tegewuse piirfond on Eesti Wabariit.

§ 4. Ühikuse seisab koos osakondadest. Osakonna awamiseks paigal jätkub, kui vähemalt 8 inimest, kes ühikuse pärisliikmed olla wõiwad, oma soowi ühikuse lestjuhatusele kirjalikult awaldawad.

§ 5. Ühikul, edustatud lestjuhatuse kaudu, ja ka osakondadel on juriidilise isiku õigused, oma eesmärgi saawutamiseks on neil õigus liikumata ja liikumat wawandust omandada, wõõrandada ja pantida, igasuguseid seaduses lubatud lepinguid teha ja kohtu ees nõuda ja wastutada.

T ä h e n d u s : Kohustuste eest, mis ühikuse ühikuse osakond ehk ühikuse liige ilma kongressi wõi ajemikkude kogu nõusolekuta oma peale on wõtnud, ei wastuta terwe ühikuse mitte.

§ 6. Ühikul on oma pitsat ja lipp ja Ühikuse liikmeil sellekohane rinnamärk.

III. Ühingu liikmed, nende õigused ja kohused.

§ 7. Ühingul on: 1) päris-, 2) liht-, 3) toetajad ja 4) auliikmed.

§ 8. Ühingu pärisliikmeteks võivad olla kõik Eesti Vabariigi kodanikud, kes sõjaväe teenistuse läbi wigostuse või haiguse saanud.

Ühingu lihtliikmeteks võivad olla: sõjas langenute ja sõjaväeteenistuses saanud haiguste läbi furnute omased, keda leinatatu üleväl pibas.

Ühingu toetajateks liikmeteks võivad olla isikud, asutused ja organisatsioonid, kes ühingu kasjasse osakonna peatoosoleku poolt määratud igaaastalist liikmemaksu maksavad.

Ühingu auliikmed on: osakonna peatoosoleku või kehtjuhatuse ettepanekul ühingu kongressi poolt valitud isikud või organisatsioonid, kellel ühingu ees isäralised teenused.

Täheendus: Päriss- ja lihtliikmete vastuvõtmine sünnib sellekohaste tõendavate dokumentide põhjal.

§ 9. Kõik päris-, liht- ja auliikmed jäävad ühingu liikmeteks kuni surmani, kui nad ise ühingu wälja ei astu või mõnesugusel põhjusel osakonna peatoosoleku poolt ühingu wälja ei heideta, wäljaarwatud auliikmetele wäljaheitmise õigus ainult kongressil on.

Toetajad liikmed, kes oma liikmemaksu tegevuse aasta esimese 3 kuu jooksul ei ole ära maksnud, loetakse ühingu wäljaarastunud, kuid nad võivad maksu aramaksimisel uuesti sisse astuda.

§ 10. Osakonna juhatus peab iga osakonna päris- ja lihtliikme kohta teatelehe, mis teateib liikme kohta isjalda ja kuhu liikme elus ette tulewad tähtsamad muudatused ja sündmused üles märgitakse.

§ 11. Osakonna päris- ja lihtliige võib oma soovil ühest osakonnast teise üle minna, kus juures tema teateleht sinna osakonda saadetakse, kuhu ta soovib sisse astuda. Teatelehe kättesaamise päewast arwatakse ta teise osakonna liikmeks.

Täheendus: Siige ei või ühel ja selamal ajal mitme osakonna nimetirjas olla.

§ 12. Ühingu pärisliikmetel on õigus:

- 1) kõigis § 2 mainitud abiandmistest (kui ta jeda tartvitab) ja ettewõtetest osa saada;
- 2) kongressile, asemiklute kogusse, juhatusse, rewisjonikomisjonile ja mujale walida ja walitud saada;
- 3) osakonna peatoosolekute hääleõigusega, mida edasi anda ei või, osa wõtta;

§ 13. Ühingu liht-, toetajail ja auliikmeil on õigus juhatusse, rewisjonikomisjonile ja mujale walitud saada kuni 2/3 walitawate koosseisust.

Täheendus: Sihtliigete kohta on maksu § 12 p. 1.

§ 14. Peatoosolekust on õigus osa wõtta kõigiosakonna alla kuuluwatel ühingu liikmetel.

Täheendus: Siht-, toetajad ja auliikmed võivad peatoosolekust nõuandwa sõnaõigusega osa wõtta, wäljaarwatud juhatuses ja rewisjonikomisjonis olewad, kellel täielik hääleõigus on.

§ 15. Kõik ühingu liikmed on kohustatud ühingu põhikirjas ettenähtud määrusi täitma ning igapidi tema tegevuse laiendamiseks kaasa aitama.

§ 16. Päriss-, liht- ja toetajad liikmed, kes ennast põhikirja alla ei heida, kongressil, asemiklute kogu ja osakonna peatoosoleku poolt nende peale pandud kohuseid ei

täida ja oma tegevusega kuidagi wiisi ühingu tegevusele ja kasudele wastu tõstawad, võivad osakonna peatoosoleku poolt ühingu wäljaheidetud saada. Peatoosolek peab aga enne wäljaheidetawa liikme poolt, oma waban- duse ektetõdawaid seletusi ära kuulama; wäljaheidetud liikmeid võib ainult peatoosolek ühingu sse wastu wõtta.

Täheendus: Juhatus on kohustatud wäljaheidetawale liikmele 7 päewa enne peatoosolekut oma otjusest teatama.

§ 17. Siikmel, kes ühingu wälja astunud, eht wäljaheidetud, ei ole õigust tema poolt ühingu kasjasse makstud maksust tagasi nõuda.

IV. Ühingu warandus.

§ 18. Ühingu sissetulekud on:

- 1) ühingu tõtkobade ja teiste ettewõtete sissetulekud;
- 2) liikmemaksud ja ühingu kapitalide ja waranduste sissetulekud;
- 3) sissetulekud ühingu poolt korraldatud pidudest, loteriidest, korjandustest jne.
- 4) toetusrahad walituse, seltskondliste asutuste ja isiklute isiklute poolt, kingitused ja muid.

Täheendus: Ühing ja ta osakonnad võivad isäraliste tingimistega tehtawaid kingitusi ja pãrandusi wastu wõtta, kui need tingimised ühingu otjelohese eesmärgi wastu ei läi, kus juures annetaja soov täitmist leiab.

§ 19. Osakonnad maksawad ühingu kehtjuhatuses asjaajamise kulude katmiseks tema kasjasse kongressi poolt määratud maksu.

§ 20. Kehtjuhatuses käes olewa ühingu waranduse eest wastutab kehtjuhatus, kuna summade eest, mie laekahoidja käes on, wastutab laekahoidja eraldi.

§ 21. Kehtjuhatuses käes olew ühingu kapital hoitakse asemiklute poolt määratud krediitafutustes. Afemiklute kogu otsustab, kui palju raha võib laekahoidja käes olla.

§ 22. Kehtjuhatuses käes olewate ühingu kapitalide summade wäljawõtmine krediitafutustest sünnib kehtjuhatuses liikmete ja nimelt esimese, sekretãri ja laekahoidja allkirjadega.

§ 23. Osakondade kapital hoitakse peatoosolekute poolt määratud krediitafutustes. Peatoosolek otsustab, kui palju raha võib laekahoidja käes olla.

§ 24. Osakondade waranduse eest wastutab juhatus, aga jooksuwate summade eest, mis laekahoidja käes on, wastutab laekahoidja eraldi.

§ 25. Osakondade kapitalide summade wäljawõtmine krediitafutustest sünnib osakonna juhatuses liikmete: esimese, sekretãri ja laekahoidja allkirjadega.

V. Ühingu walitus.

§ 26. Ühingu walitewad orgaanid on:

- 1) Kogu ühingu asjus: A) kongress, B) asemiklute kogu ja D) kehtjuhatus.
- 2) osakondade asjus: E) osakonna peatoosolek ja G) juhatus.

A. Kongress.

§ 27. Kongress seisab koos osakondade peatoosoleku poolt walitud saadikutest.

§ 28. Osakonnad walitwad kongressile iga 25 pärisliikme kohta ühe saadiku; osakonnad, kus wãhem kui 25 liiget, walitwad ühe saadiku.

§ 29. Kongress on ühingu peorgaan ja kutjutakse kokku kehtjuhatuses poolt wãhemalt üks kord aastas.

Täheendused: 1) Erakorralise kongressi kutsub kokku keshjuhatus asemittude loгу otstuse põhjal. 2) peaks mingil põhjusel keshjuhatus mitte võima ega tahtna kongressi kokkutulekuda, siis on osakondade juhatused kohustatud kongressi kokku kutsuma, kui jeda 1/3 ühingu pärisliikmeid nõuab.

§ 30. Kongressi kokkutulejad tõstavad välja kongressi päewatorra ja teatavad ühes kongressi kohta ja aja nimetusega kutsetega osakondade juhatustele vähemalt 3 nädalat enne kongressi algust.

§ 31. Kongressile alluvad:

- 1) keshjuhatus ja ühingu rewisjonkomisjoni liikmete ja nende kandidaatide walimine;
- 2) keshjuhatusete juhndõbride andmine;
- 3) ühingu põhikirja muutmise;
- 4) igasuguste edasikõebuste lõpulis otsustamine;
- 5) osakondade aruannete arakuulamine;
- 6) keshjuhatusete aruannete ja eelarwete läbiwaatamine ja kinnitamine;
- 7) auliigete walimine;
- 8) ühingu lõpetamine;
- 9) muud tähtsamad ühingu ellu puutuvad küsimused.

§ 32. Kõik otsused tehtakse kongressil lihthäälteenamusega, väljaarwatud ühingu lõpetamine ja laenude tegemine, mis lähe kolmandiku koosolekust osatõijate häälteenamusega peab sündima.

Täheendus: Kongressi juhatus kohta on määratud §§ 45-47.

B. Asemittude loгу.

§ 33. Iga osakond walib oma peakoosolekul ühe asemitu iga 100 liikme kohta üheks aastaks ühingu asemittude kogusse. Osakonnad, kus alla 100 liikme, walivad ühe asemitu.

Täheendus: Keshjuhatusete liige ei või ühtlasi asemittude loгу liige olla.

§ 34. Asemittude loгу kutsub kokku keshjuhatus tarwiduse järele.

Täheendus: Keshjuhatus on kohustatud asemittude loгу kokku kutsuma, kui jeda 1/10 ühingu pärisliikmetest või ühingu rewisjonkomisjon nõuab.

§ 35. Asemittude loгу on kongressi asetäitja ja wastutaw oma tegevuses kongressi ees.

§ 36. Asemittude kogule alluvad:

- 1) walwamine kongressi otsuste täitmise järele;
- 2) keshjuhatusete erakorraliste juhndõbride andmine;
- 3) ühingu põhikirja puutuwate küsimustelahendamine;
- 4) igasuguste kaebuste läbiwaatamine ja otsustamine;
- 5) osakondade lõpetamine 2/3 koosolijate häälteenamusega;
- 6) ühtkute keshjuhatusete liigete ametist tagandamine 2/3 koosolijate häälteenamusega;
- 7) muud tähtsamad ühingu ellu puutuwad küsimused.

Täheendus: Asemittude loгу kohta on määratud §§ 45-47.

D. Keshjuhatus.

§ 37. Keshjuhatus seisab koos vähemalt wiieft kongressi poolt üheks aastaks walitud liikmest, kellel niisama palju kandidaate, ja kes eneste wahel ametid ära jaotawad.

§ 38. Keshjuhatusete asupaik on Tallinnas.

§ 39. Keshjuhatusete liikmed wõitwad asemittude loгу poolt määratud taju saada.

§ 40. Keshjuhatusete tegevus on:

- 1) ühingu edustada;

- 2) ühingu asjaajamine riigivalitsuse asutustega, nõndasamuti ka eraisikutega ja asutustega;

- 3) aruandmine kongressil ja asemittude kogul mõbdalainud aja eest;

- 4) eelarwete kokkuseadmine;

- 5) ühingu majandusliste ja jookswate asjade ajamine;

- 6) kongressi ja asemittude loгу otsuste ning ühingu programmi täitmine;

- 7) statistiliste andmete kogumine;

- 8) osakondadelt ja muul teel saadud summade ühingu ülesandeks tarwitamine ja nende üle arwepidamine;

- 9) kongressi ja asemittude loгу kokkutulekumise ja päewatorra wäljatõõtamine;

- 10) kongressile ja asemittude kogule ettepanewate küsimuste tartwis materjalide kogumine;

- 11) osakondadele juhndõbride andmine;

- 12) isikute palkamine ühingu ülesannete teostamise'ss;

- 13) uuesti atwatwate osakondade registreerimine;

- 14) muud ühingu ellu puutuwad küsimused.

Täheendus: Keshjuhatusete kohta on määratud §§ 55-58.

E. Osakonna peakoosolek.

§ 41. Peakoosolekud on korralised ja erakorralised, korralised peakoosolekud kututakse kokku vähemalt üks kord aastas, erakorralised tarwiduse järele.

§ 42. Peakoosoleku kutsub kokku osakonna juhatus.

Täheendus: Juhatus on kohustatud lähe nädala jookswul peakoosoleku kokku kutsuma, kui jeda keshjuhatus osakonna rewisjonkomisjon või 1/10 osakonna pärisliikmeid nõuab. Wastasel korral kutsub peakoosoleku kokku mainitud nõudjad.

§ 43. Peakoosoleku aja, kohta ja päewatorra annab kokkutulekuja teada kutsetega vähemalt seitse päewa enne koosolekut.

§ 44. Peakoosolek on otsusetõimuline, kui vähemalt 1/10 osakonna pärisliikmetest koos on. Kui aga koosoleku algusels mainitud liikmete arw kokku tulnud ei ole, koosolek aga dieti teatatud, siis peetakse koosolek poole tunni pärast kokkutulnud liikmete arwu peale waatamata ja loetakse tehtud otsused makswaks.

§ 45. Peakoosoleku awab osakonna eimees ehk tema asetäitja. Koosoleku juhatusete walivad koosolejad.

§ 46. Koosoleku algusel wõib koosolek päewatorra täiendada, muuta ja järjelorda ära määrata.

§ 47. Hääletamise wiisi otsustab iga kord peakoosolek. Hääletamine sännib kinniselt, kui jeda 1/3 koosolijatest hääleõiguslistest liigetest nõuab.

§ 48. Kõik otsused tehtakse peakoosolekul lihthäälteenamusega, väljaarwatud liikmete ühinguft wäljaseitmine, wäljaseitwud liigete uuesti wastuwõimine, eelarwete ja rahaliste aruannete kinnitamine, liikumata waranduse ostmise, müümine ja pantimine, osakonna lõpetamine ja laenude tegemine, mis 2/3 koosolijate häälteenamust nõuawad.

§ 49. Peakoosolekul ettetulewate küsimuste ja otsuste üle peetakse protokoll, mida alla kirjutawad koosoleku juhataja, protokollu kirjutaja ja koosolekul wiibijad, kes jeda loowitwad.

§ 50. Osakonna peakoosolekule alluvad:

- 1) osakonna aruande ja eelarwe, ühes rewisjonkomisjoni otsusega, läbiwaatamine ja kinnitamine;

- 2) osakonna juhatusete walimine ja juhatusete liikmete ja nende kandidaatide arwu kindlaks määramine;

3) osakonna rewisjonkomisjoni liikmete arvu kindlaks määramine ja walimine;

4) juhatusete ja rewisjonkomisjonile juhtnõrde andmine;

5) kongressi saadikute, asemikute kogu liigete ja nende asetäitjate walimine;

6) liikumata waranduse ostmine, müükmine ja pantimine;

7) osakonna liikmete väljajaitmine ja väljajaitetud liigete uuesti wastuwõtmine;

8) osakonna lõpetamine;

9) laenude tegemine;

10) teised osakonda puutuvad küsimused.

G. Osakonna juhatus.

§ 51. Juhatus seisab koos osakonna peakoosoleku poolt määratud liikmete arvust, kuid mitte vähem kui kolmest liikmest, niisama palju kandidaatidega, kes osakonna peakoosolekul, põhikirja § 13 filmaspibades, ühe aasta peale walitakse, eneste wahel ametid ära jaotawad ja oma koosolekuid vähemalt kaks korda kuus peawad.

Tähenäus: Osakonna juhatuses ei wõi olla isikuid, kes osakonna töödades töötawad, mitte üle $\frac{1}{3}$ koosseisust.

§ 52. Osakonna juhatuseliikmed wõitwad osakonna peakoosoleku poolt määratud palta saada.

§ 53. Osakonna juhatusete tegevus on:

1) osakonda edustada;

2) liikmete wastuwõtmine;

3) liikmetele aineline abi määramine;

4) peakoosoleku kokkukutsumine;

5) pidude, näitemüükide, kontsertide, loengute jne. toimepanemine;

6) kaebuste läbitaotamine ja liikmete väljajaitmise ettepanekute tegemine osakonna peakoosolekule;

7) osakonna asjaajamine teiste asutuste ja eraisikutega;

8) isikute palkamine osakonna ülesannete teostamiseks;

9) aruandmine iga peakoosolekul möödalanud aja eest;

10) osakonna aruannete ja eelarwete kokkuseadmine;

11) osakonna majandusliste ja jookswate asjade ajamine;

12) kongressi, asemikute kogu, keskjuhatusete ja osakonna peakoosoleku otsuste täitmine;

13) summade osakonna ülesandeks tarwitamine ja nende üle arwete pidamine;

14) muud osakonda puutuvad küsimused.

§ 54. Iga aasta jaanuari, aprilli, juuli ja oktoobri kuul saadab osakonna juhatus keskjuhatusete aruande möödalanud weerandaasta eest asemikute kogu poolt waljatõstatatud wormi järele.

§ 55. Kui juhatusete liige kolm korda järgimööda ilma wabandawate põhjusteta juhatusete koosolekult ära jääb, siis loetakse tema juhatusete walijaastunult ja tema asemel astub järgmine kandidaat. Juhatusete äraõidid wõi mõne muu wabandawa koosolekust mitteosawõtmise põhjustest peab juhatusete liige aegsasti teatama.

§ 56. Juhatusete otsused on makswad, kui üle poole liikmete arwust koos on, nende hulgas esimees ehk tema asetäitja.

§ 57. Kõik küsimused otsustab juhatus hääleteenamusega. Kui aga „wastu“ ja „poolt“ hääle arw üheingune, siis jääb küsimus otsustamata järgmise koosolekuni.

§ 58. Juhatusete koosoleku üle peetakse protokoll. Protokollid peab koosoleku juhataja ja protokollid kirjutaja allakirjutama.

VI. Rewisjonkomisjonid.

§ 59. Ühingu tegevuse ja arwepidamise rewideerimiseks walib kongress üheks aastaks vähemalt kolmeliikmelise rewisjonkomisjoni, sama palju kandidaatidega.

§ 60. Osakonna tegevuse ja arwepidamise rewideerimiseks walib peakoosolek ühe aasta peale vähemalt kolmeliikmelise rewisjonkomisjoni, niisama palju kandidaatidega.

§ 61. Rewisjonkomisjonil on õigus igal ajal oma heakarwamise järele rewideerimist toimetada. Tema on kohustatud seda ette wõtma asemikute kogu wõi peakoosoleku käsul ja $\frac{1}{10}$ pärisliikmete nõudmisel.

§ 62. Rewisjonkomisjoni liikmed ei wõi ühingu ametis olla.

VII. Ühingu ja osakondade tegevuse lõpetamine ning waranduse likwideerimine.

§ 63. Kui mõnejuugustel põhjustel tarwilikuks arwatakse osakonna tegevust lõpetada, siis otsustatakse see küsimus kahel üksteisele tarwiliku waheajaga järgneval peakoosolekul. Esimese koosoleku järele pannakse osakonna tegevus seisma ja kõik tema tegevus awaldub sellest asjast ainult osakonna asjade likwideerimises, milleks peakoosolek liikmete seas likwideerimise komisjoni walib, wõi kohustab juhatusi seda tegema. Teise peakoosolekuga lõpeb osakonna tegevus täiesti.

Tähenäus: Kui osakonna tegevuse lõpetamine sunnib asemikute kogu otsuse põhjal, siis määrab wiimane ise likwideerimise korra kindlaks.

§ 64. Osakonna lõpetamisel läheb ülejäaw osakonna warandus keskjuhatusete hoole alla, kuni kongressi wõi asemikute kogu otsuseni.

§ 65. Ühingu likwideerimist otsustab kongress, ühtlasi äramäärates, kuhu üle jäänud warandus läheb. Ühingu likwideerimiseks walib kongress likwideerimise komisjoni, mis kongressilt saadud juhtnõrde järele talitab.

Uue elukutse walikul.

Suurem osa wigastatud sõjameestest tunnewad neid hingepiinasid ja kannatusi, mis tekkivad juba haigemajas wiibides, kui peale suuremate walukannatuste selgetes saab, et wigastus endisest elukutsest loobuma sunnib. Ei ole ka wõerad need meeleheitelised katsed, kõige peale waatamata fiiski endise tööga, mille õppimisest paremad noorepõlwe ajad olid pühendatud, eluülespidamist teemida. Tihti ei aita aga ühedki katsed ega piibid, ja wõideldes raskemate elumuredega, otsib wigastatud sõjamees afutust, kus ta lühema ajaga uut elukutset õppida wõiks. Wigastused ja perekondlised põhjusted seawad aga uue elukutse walikul kitsad piirid ja sunnivad tihti peale ametit õppima, milleks huwitus puudub. Ühijuse puu ja wõitabõ kooli afutamiseiga on õpewõimalused, waliku mõttes, wähe paranemid, ja uue elukutse walikul tuleb selle kooli õpetamine — korwitõõ peale tähelepanu pöörata.

Harilikult oldakse arwamisel, et korwipunumine lihtne töö on, mida lühikese ajaga hõlpsasti wõidakse ära õppida. Sarnane waade on aga täiesti ekslik. Käsitõõde hulgas leiame wähe neid, millede mitmekõlgus nii laialdane, mille järele tarwidus nii mitmetesine oleks kui korwitõõs. Olugi, et seda töõd mitmetesuguse materjaali päraft piibidakse paljudesse eriofadesse jaotada, on

need osad üksteisega sarnase tehnika läbi niivõrd seotud, et õigusega igalt häält korwitöötegitajalt loikide nende eri- osade tundmist võib nõuda.

Viimaste aastakümnete jooksul on iseäranis Prantsusmaal, ja hiljem ka Saksamaal ning Austrias, korwitöö kõrgele järjele tõusnud ja omale ka kunstikajitööde hulgas silmnähtava koha kindlustanud. Paljud joonistajad, nende hulgas mitmed tuntud kunstnikud, töötavad alaliselt korwitööde uute kavandite kallal. Kiired edusammud andsid tõuget mitmesugustele uutele ettemõtetele; tekkisid wabrikud roogu mitmesuguseks ümbertöötamiseks; asutati pajuviitjade istandused; mitmed wabrikud produseerivad uusi, otstarbekohasemaid tööriistu ja ehitavad masinaid ühikute töösade kergendamiseks. Tähele pannes feda liikumist, võib kindlasti oletada, et mõne aasta pärast juba pajuviitajad, samuti nagu praegu roogu, igasuguses jämeduses, hõweldatult ja jaotatult, walmist töö jaoks, müügil leidub.

Meil Gestic ei ole senini kõige hädalisemate korwide walmistamisest palju kaugemale saadud. Peale selle, kui Sangaste mõisavalitsus omal ajal korwipaju kultiveerimisele asus ja otstarbekohasemaid viitajad turule saatis, on küll wäljamaa meistrite uuemad tööd ühikutele juhtumistel kopeeritud, kuid oma täiesti algupärase tööga ei ole Gestic korwimeistrid senini esinenud, ja selle ülesande täitmiseks tulewad meie ühijuse koolil loik võimalused kasutada.

Rahwa nõudmise wäheste tööduga waevalt täita suutes, ei olnud meie korwipunujatel kunagi suuremat tarwidust mõistlemiseks. Walmistati harilikult reisu, turu, pesu ja lillekorwi ja õredaid tugitooli; kui hia juure weel roogust tooli põhjad arwame, saame nende tööde nimekirja, mis meie korwitegitajate igapäewaste tööde hulka kuulujid ja millede walmistamist nad ühikutele õpilastele edasi juhatafid. Loomulik on, et need wähesed, lihtsad tööd suuremat tähelepanu ega lugupidamist ei suutnud aratada. Et sõjaajal neistki meistritest weel mitmed mullapõue warisefid, mõime praegu neid korwitegitajaid Gestic, kes oma elulutsjet korralikult tunnawad, kumme sõrme peal üleslugeda. Kõik teised on feda tööd üldisusele omase arwamisega natuke tundma õppinud ja produseerivad korwi, mis tööpühuse ja kenaduse poolest allpool igat arwustust seisawad. Sõjaaegse tööheaduse langemisega on ka wanemad korwipunujad alawäärtuslist laupa hakkanud walmistama ja nende tööd erinewad esimestest tihti ainult kõrgemate hindade poolest.

Enne ilma sõja algust weeli meile Wenemaalt suurel hulgal luhtest walmistatud turu kottisi sisse. Saksamaa, suuremalt jaolt aga Riia linn, täitis meie maa nõudmist punutud mööbli järele, ja õige tihti wõis wiitadest ja roost walmistatud Rootsi ja Jaapani reisuhumadanisi näha, mis Saksamaa laudu meie juure tee leidfid. Kui meie omad meistrid juba sel ajal oma rahwa nõudmist täita ei suutnud, ei ole wähematgi põhjust arwamiseks, et nõudmine töö järele praegu wähenenud oleks. Selle wastu, võib aga kindel olla, et aastate jooksul, kawandla tööarendamise ja wilunud meistrite wäljaõpetamise läbi, Gestic korwi ja korwimööbli tööstusele sündja koha võib kindlustada, mitte ainult siis, waid ka lähema ida wäljaturul.

Meie ühijuse Puu- ja Wiitöö kooli asutamisel on loiki eelpool nimetatud asjaolujid silmaspeetud, ja kooli algusest peale püütud nii rajada, et tema õpilastest tublid ja osawad töötegitajad arenefid. Kui tarwiline osa

töötegitajad on wälja õpetatud, on kawatus kooli järkjärgu suuremaks tööstuseks ümber moodustada, nii et wäljaõpinud töölised soowikorra ühijuse tööstusesse wõivad jääda. Samuti kawatsetakse tööstust hiljem ühijuse afundusse ülewia, kus töölistel oma perefondadega terwislikelt soodsamad elutingimised saakfid olema ja kuhu tööstuse oma wiitja istandus asutataks.

Praegu on koolis õpetus ainult praktiline, kuid järjmisel aastal, kui õpilaste arv juba suurem, palgatakse mõned õpetajad, kes tarwiliste teoreetiliste teadmiste eest hoolt kandes, loenguid korraldaksid spetsiaal botaanika, tehnoloogia ja kaubateaduse üle. Ka tahab kooli juhatus selle eest hoolt kanda, et õpilased, kellel selleks huwi, tarwilisi teadmisi joonistamises omandakfid, mis igale edasipüüdajale töölisele uute mudelite walmistamisel suure tähendusega on.

Tänawusel üleriiklisel näitusel esines kooli ühijuse tegewusaja töödega, et töötarwitajate tähelepanu oma saaduste peale juhtida. Wäljapanud asjad erinesid lihtsast korwitööst feeläbi, et nende juures korwipunumise ja tiskeritöö ühendatud olid, mis meie kodumaal warem nii suurel määdul läbioidud ei olnud ja mööblid nende tarwitamiseks otstarbekohaseks teeb. Järgmisel aastal esineb kool oma pädaoogilise tööga ja wiib õpilaste algupäraseid töid näitusele, milleks enne näitust wane mate õpilaste hulgas mõistlus toime pannakse.

D. B.

Segateated.

Weneaegsete inwaliidide-pensionääride toetusraha kawatsetakse tõsta 150% wõrra.

Töö-hoolekandeministeriumis olla praegu ümber töötamisel weneaegsete inwaliidide-pensionääride toetamise seadus. Kawatsetakse pensionääride toetusraha tõsta 150 protsendi wõrra. Kuulda on, et selle seaduse eelnõu wäljatöötamisega juba lähemal ajal lõpule jõutakse ja selle järele uus seaduse eelnõu Riigikogule ettepannaks kinnitamiseks.

Weneaegsete pensionääride toetamiseks

on Töö-hoolekandeministeriumi 1922. aasta eelarwesse üles wõetud 15 miljoni marka.

Weneaegseid pensionääri on Gestic riigis 5394 inwaliidi.

Kursused sõjainwaliididele.

Kawatsetakse tulewal aastal sõjainwaliididele riigi kulul awada päewapildistamise, raamatukõitmise ja pappitööde õppimiseks kursused. Ka raamatupidamist tahetakse kursusel õpetada. Kursused kestaks 6 kuud — 1 jaanuarist 30. juuniat ja 1. juulist 31. detsembrini.

Rindral Laidoneri nimeline inwaliidide kapital juba 6½ miljoni marka suur.

Wabaduse sõjast osawõtnud inwaliidide toetuseks asutati nõndanimetatud „Rindral Laidoneri inwaliidide kapital“. See kapital on nüüd wiimase üleriiklise korjanduse läbi 6 ja ½ miljoni margani kaswanud. Et mõned ühikutud korjanduslehed on maalondadest weel arasaatmata, siis võib see summa weel tõusta.

See suur kapital hoitakse alal Tallinnas Gestic Pangas. Inwaliididele ei ole sellest kapitalist tänini

weel mingisuguseid summasid abiandmiseks ega ka muuks otstarbeks wäljaantud, ainult korjanduse tulud on sellest summast taotatud. Meid ei ole aga palju, sest et feltfond õige sojalt sellest korjandusest osawõttis ja tasu nõudeta töötati.

Meie inwaliidid ootawad, mis selle suure kapitaliga, mida terve Eesti feltfond kogu pani, inwaliidide toetuseks niikuid ettewõtatakse, et nende raske seisukord saaks wähegi leergitatud.

Sõjainwaliididele toetusandmise asjus lutsukoolides edasiõppimiseks.

Eõb- ja hoolekandeministeerium on eelarwesse summad wõtnud, millest wabadusõja, kui ka ilmaõja inwaliidid, kes põllutöö-, aiapidamise-, tarjakaawatuse-, piimatalituse-, majandus- ehk käsitöö-lutsukoolides õppida soowiwad, kooli ja ülewälpidamise tulude katmiseks ministeeriumilt toetust saada wõiwad. Sellekohastele soowiawaldustele tuleb toetusnõudjatel juure lisada:

a) pensioneeritud inwaliididel:

wastawa juhataja poolt wäljaantud tunnistus toetusnõudja selle kooli õpilaseks wastuwõtmise kohta ühes õpeaja, õpe- ja ülespidamiskulude äratähendamisega.

b) mitte pensioneeritud inwaliididel:

- 1) inwaliidsuse tunnistus ühes töõjõukaotuse äratähendamisega;
- 2) wastawa koolijuhataja poolt wäljaantud tunnistus inwaliidi kooli õpilaseks wastuwõtmise kohta ühes õpeaja, õpe- ja ülespidamiskulude äratähendamisega;
- 3) wallawalitsuse ehk politsei tunnistus toetusnõudja waranduslike ja perekondlike seisukorra kohta.

Soomiawaldused on tempelmaksust wabad. Inwaliididele, kelle kooli- ja ülespidamiskulud ministeerium katab, lõpetatakse pensiooni saamine. (Sta.)

Wabadusõja inwaliidide pensiooni asjus.

Eõb-Hoolekandeministeeriumi Hoolekande osakond juhiti asjast huwitatud isikute tähelepanu rahwawäelaste ja nende perekondade pensiooni seaduse § 11 peale (Riigi Teataja № 26/27 — 1920 a.), kus öeldud on, et rahwawäelased, kes oma töõwõime kaotanud peale sõjawäest wabastamise, kui aga selle kaotuse põhjuseks olid wäeteenistuses saadud haawad, wigastused ehk haigused, ehk selle töõjõu kaotuse protsent mõnesugustel põhjustel sõjawäeteenistusest wabastamise ajal seaduse § 10-das ettenähtud korras kindlaksmääratud ei olnud, wõiwad 2 (kaks) aasta jooksul pärast wäeosaft lahkumist endid töõjõu kaotuse % kindlaksmääramiseks pensiooni nõudmise otstarbel rahwawäe komisjonides läbiwaadata lasta, kus juures töõjõukaotuse põhjused selgeks tulewad teha.

Asjast huwitatud isikute tähelepanu ülemal tähendatud tähtaja peale juhtides, teatab ministeeriumi Hoolekande osakond, et rahwawäelased, kes hiljem mainitud tähtaega rahwawäe komisjonidesse läbiwaatusele ilmuwad, jääwad pensioonist ilma.

Pensionid Eesti wabadusõja inwaliidide ja langenute perekondadele 1922. aastal.

Eõb-hoolekandeministeeriumi 1922. aasta eelarwesse on pensiooniks Eesti wabadusõja inwaliididele ja langenute perekondadele üles määretud 82.114.561 marka.

Sellest summast läheb 422 Eesti wabadusõja inwaliididele 10.791.396 marka, 798 langenud sõjawäelase perekonnale 20.678.004 marka, 78 Soome ja Ingeri inwaliididele ja 62 langenud Soome ja Ingeri sõjawäelase perekonnale 746.161 marka.

Selgimetatud üldine summa on arwatud nende inwaliidide ja langenute perekondade peale, kes juba käesolewal aastal abi saawad. Käesolewa aasta lõpuni ja tulewa aasta lestuusel arwatakse abisaajate inwaliidide arwu suurenewat 80 ja perekondade arwu 120 wõrra, kelle rahuldamiseks eelarwesse weel 5.153.760 marka on üles wõetud.

Osakondade teated.

Wiljandi osakonnale

on sifeministeeriumi poolt 19. juunist s. a. kuni 13. nowembrini 1921 a. №15433 all lubaantud 120 raamatuga korjandust toimepanna Wiljandi maakonnas ja Wiljandi linnas.

—Wiljandi osakonna juhatus annab oma liikmetele teada, et osakond raamatutega annetuste korjamise toimepaneb 19. juunist s. a. kuni 13. nowembrini 1921 a. Raamatud on maakonnas elawatele liikmetele postiteel loju lätte saadetud annete korjamiseks. Siismed, kellele wõimalik ei ole olnud korjamise raamatuid lätte saata ega anda, palume osakonna sekretääri juure Tallinna tän. № 2a tulla korjamise raamatuid saama.

*

Ühifuse IV. kongressi kogupiltide saowijad, kes tellimised kuni 15. aug. s. a. äraandsid, wõiwad endi pildid Ühifuse Keskjuhatuselt lätte saada, hinnaga 2 mk. 90.—. Peale 15. aug. s. a. tellitud pildid maksawad mk. 150.—. Keskjuhatus.

*

Ühifuse Puu- ja Witsatöökool wajab wilunud korwipunujaid. Kohasoowijaid palutakse omad tingimised teatada: Tallinn, Pikk tän. 67. postk. 159.

Koolijuhatus.

Lühitese, raske haiguse läbi Tallinnas, Greifenhageni haigemajas 9. juunil s. a. lahkunud osakonna liiget.

Konstantin Jaani p. Eichen'i

Mälestab

E. W. Wigast. S. Üh. Wiljandi osakond.

Pila ja raske haiguse läbi lahkus Eesti wabadusõjas saadud haawade tagajärjel 18. s.l.p. kell 11 õhtu waiksel meie osakonna liige

August Johani p. Waga

füüdinud 11. juulil 1896 a.

Teda mälestab:

E. W. Wigast. Sõjam. Ühifuse Wiljandi osakond.